

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursuri, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.

Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI

STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.

Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Aviz.

Se aduce la cunoștință, că manualul: «Elemente din biblie și din istoria bisericească», lucrat de învățătorul Iosif Aron, este scos din folosința școlilor populare, prin ordinul Nr. 48376, dat. 17 iunie a. c. al ministerului reg. ungar de culte și instrucțiune publică. Se adaugă mai departe că înaltul guvern a mai oprit și următoarele cărți: 1, Carte de citire pentru clasele 3 și 4 de I. Vuia, ediția din 1905; 2, Carte de citire pentru clasele 5 și 6 de I. Groșorean și soții, ediția din 1907; 3, Curs practic de istoria Ungariei, de I. Vuia ediția II. din 1907. și ediția III. din 1908; 4, Elemente de geografie și constituție, de R. Vuia ediția din 1906. — Prin urmare aceste manuale nu mai pot fi folosite nici decum în școlile noastre.

Arad, la 6/19 octombrie 1910.

Joan J. Papp
episcop.

Acte compromițătoare.

Avem înaintea noastră douăzeci și cinci de petițiuni, ajustate toate cu extrase dela antistiile comunale, dela medici, autorități școlare și cu extrase matriculare dela oficiile parohiale. Toate documentele sus înșirate și liberate dela autorități străine, sunt în ordine atât în formă cât și în cuprins afară de extrasele matriculare liberate de oficiile noastre parohiale, dintre cari cinci, va se zică 20%, atât în formă cât și în cuprins, ne compromit administrația bisericească în afară și produc complicațiuni păgubitoare pentru posesorii lor; de consecințele neplăcute pentru preotul eliberator nici nu mai vorbim.

Dar vorbească actele.

Un extras de botez liberat de un preot pe o blanchetă eșită din tipografia Csendes Iacob din Temesvár cu două texturi, anume maghiar și român, pe a doua coloană are din cuvânt în cuvânt următorul text, care vrea să fie românesc: *Extrasu Din Origin a protocolulu Botedițiilor a Sfint. Biser.*

din Comuna (...a) caria Hramu este Nasterea.... în Comitatulu Temes (Timiș) Preacuratei» După aceasta urmează rubricile bilinque și anume pe românește figurează în nume »d« iar pe ungurește »z« și apoi încheiă tiparul în următoarea românească ornată» Cum ca acestua Protocolu Botedițiilor Originalului seu intru toate asemenea este, cu însușita a subscriere și cu puneria sigilului Bisericescu adeverediu.»

Alt caz: un preot liberează extrasul de botez în ungurește și în această traducere numele preotului, a părinților botezatului a nașilor este scris cu ortografie ungurească d. e. Popovits, Sándor Mihálka, Pintye și așa mai departe, în loc de Popoviciu, Pinteia, Mihalca cum este în original, va se zică extrasul nu corăspunde originalului.

Al treilea: scrie datul nașterii în 1/14 Decembrie 1893, și numele botezatului scris Carmănușu. I-se cere rectificarea datului calendaristic și al doilea extras îl liberează apoi cu nașterea per 1/13 Decembrie 1893 și cu numele de Carmănuș, acest Carmănuș ajunge apoi în ediția ungurească de Karmanus iar numele preotului cu terminațiunea de »szku« în loc de »scu«. Va se zică în trei ediții cu trei variante.

Celelalte două cazuri sunt analoage cu aceste trei. În unul este o diferență de trei ani între datul nașterii din extras și datul nașterii din testimoniu școlastic. Aceasta provine probabil de acolo, că de alt extras s'a folosit elevul când a mers la alta școală și de altul acuma și așa preotul de câte ori a dat extrasul lă dat altfel, căci obvin cazuri de aceste precum s'a constatat mai demulte ori. Noi nu ne știm da seamă de unde provine aceasta, când extrasul de botez trebuie să fie dat fidel din literă în literă după textul original din matriculă. Ori doar nu se liberează extrasele după original ci numai după indicația poporeanului? Atunci, vai de acel preot, căci nu știe ceasul când ajunge în criminal, deoarece ori ce schimbare din textul original este falsificare de document și se pedepsește după codul penal.

Vine băiatul la școală cu acest extras de botez cu acesta să imatriculează și i-să liberează testimoniile. Mai târziu se descopăr greșelile și se începe procedură complicată și costisitoare pentru

constatarea identității persoanei, ce eventual împedecă pe posesorul testimoniuului dela validitatea testimoniuului sale când doar e vorba de viitorul lui. Altul merge la miliție și îl încurcă acolo tot-așa. Vin apoi chestiunile de moștenire și aici devine și mai onestoasă procedura pentru constatarea identității persoanei. Dar vin și disciplinarele și penalele pe capul preotului.

Am mai sulevat odată această chestiune aici dar mai cu perdea, acum suntem siliți a face acest urât tablou, ca să bată la ochi și să încete rușinea aceasta ce ne subminează vaza înaintea streinilor și ne face atâtea pagube și atâtea năcazuri.

Cu cât vor fi mai puține aceste cazuri cu surorile lor, înțelegem socoți, protoale, atestate, slugibi etc., cu atât să va înalță vaza preoției dar până când sunt la ordinea zilei aceste cazuri, căci 20% denotează o obicinuită păcătoasă, până atunci nu ne vom împărtași de ea, căci vaza și-o face omul prin corectitatea sa și nu și-o poate stoarce din afară prin nici o opintire dar nici superioritatea sa nu i-o poate da ori cât de mult ține la aceia, ca să înalțe vaza preoției.

E obiceiul în cazuri analoage să pună vina unul pe altul, tinerii pe bătrâni iar bătrânii pe tineri. Par că vedem cum și acum bătrânii se vor mângâia, că cei vinovați sunt tinerii, iar tinerii vor viză pe bătrâni. Să știe însă, că între cazurile înșirate de noi sunt și tineri și bătrâni, tot-așa este cu cazurile analoage cari obvin la Consistor, aceea ce dovedește, că nu este chestiune de oameni învechiți și noi, ci că răul zace în concepțiunea preoțească despre oficiu și răspunderea pentru oficiu.

Tot-așa stăm cu sentimentul răspunderii și afară de oficiu.

Avem înaintea noastră o scrisoare, istoricul ei este următorul: un preot intră în legătură cu o bancă, acolo să recer forme de împlinit în cari sunt stabilite garanțiile pe baza cărora să pot vota împrumuturile. Preotul însă nu ține formele și i-se încurcă afacerile. Un funcționar, prieten al preotului, din prietinie își ia osteneala să-i scrie amănunțit cum să dreseze actele ca să poată fi acceptate, la aceasta preotul respinge binevoitoarea atențiune a funcționarului, că vezi Doamne, dumniului are de a împlini misiuni mai înalte ideale, iar nu să umble după niște secături de forme. Pe idealuri se înțelege că nu să dau bani și așa preotul nu poate se lucre pentru idealurile sale de a-și ajuta poporeni. Lumea ne judecă și aici, că nu avem sentimentul rezponzabilității ce tot din vaza noastră detrage.

Cel mai bun mijloc pentru înalțarea vazei clerului este corectitatea în toate afacerile, vaza noastră depinde dar dela noi, dela corectitatea noastră.

Vor fi atinse și aici susceptibilitățile bolnave,

că hulim preoția. Noi însă nu scriem pentru acele susceptibilități ci ne împlinim rolul de îndreptători ai obișnuințelor rele, cari subminează vaza preoției și arătăm calea spre vază și independență căci robul păcatului nu poată fi liber.

Conferințe metodologice.

— De I. Crișianu! —

(Urmare și fine.)

Își continuă dl Crișian critica-i aspră, zicând că a omite toată partea sintactică la predarea gramaticii, însă nează a câștiga cunoștința de limbă numai pe jumătate, ceea ce e un lucru mare. Zice mai departe că a descompune zicerea d'adrechtul în cuvinte, fără a tracta subiectul și predicatul, însemnează a zidi o casă pe nisip.

Aci adevărul mărturisind, nu pot fi în clar cu ceea ce voește să zică dl Crișian. Nu știu adevă cu înțalege D-sa cunoștința de limbă: ca elevul să aibă un magazin mai mare sau mai mic de regule gramaticale, etimologice și sintactice după cari se întâmplă flecsiunea cuvintelor, topica etc. ori ca prin o sumă oare care, bine aleasă din mulțimea acelor reguli, să poată ajunge a vorbi și respective a scrie corect? Dacă în felul dintăiu înțalege dl Crișian învățământul limbei, atunci are titlu să zică că e mare acest învățământ atunci când se omite toată partea sintactică la predarea gramaticii. Decât că în cazul acesta pagubă de ori ce lungire de vorbă și pierdere de timp; căci după D-sa lucrurile sunt tocmai de a întoarsele, mijlocul fiind privit drept scop.

Dar dacă învățământul limbii îl înțalege dl Crișian în felul al doilea, ca adevă printr'un anumit număr de reguli gramaticale, bine alese, să poată ajunge elevul la vorbirea și respective scrierea corectă, atunci aș vrea să știu, pentru ce e mare învățământul limbei chiar și dacă am omite partea sintactică la predarea gramaticii? Pentru ce e casă zidită pe nisip atunci când discompunem zicerea în cuvinte fără a tracta părțile de zicere? Să arate dl Crișian cu dovezi pipabile — iar nu cu fraze goale — că într'adevăr dacă elevul nu învață: subiect, predicat, atribut, complemente drept, nedrept, dețerminatiune circumstanțială de loc, de timp, etc. atunci nu va putea ști să scrie corect și nici să vorbiască. D-sa numai înmulțește vorbele atunci când zice că elementul sintactic trebuie să serviască de bază învățământului gramatical, că nu cuvintele dau ființa zicerii, ci noțiunile și respective coherința dintre ele, judecățile. Și în această înmulțire de vorbe de geaba, apare dl Crișian totodată și foarte confuz. Pentru că pe cât de adevărat e, că noțiunile sunt elementele judecății, tot pe atât de adevărat e și aceea, că vorbele sunt elementele zicerii.

Nu mai zic nimic de truda ce și-o dă dl Crișian de a opri pe dl G-n să nu să atingă de zicere, pe motivul că n'are drept să se atingă de ea, dacă nu voește să știe nimic de subiect, predicat, atribut etc. Totuș, cu întreg paragraful de opeliște legală al d-lui Crișian, doar îmi va fi permis și mie, care susțin, că cuvintele puse — prin flecsiune — în anumit raport unele cu altele, compun zicerea — zic doară îmi va fi permis să întreb și eu după raportul dintre acele cuvinte chiar și dacă nu vreau să știu nimic de numele subiectului, predicatului etc.

Zice mai departe dl Crișan că substantivul nu se poate face cunoscut elevilor fără a cunoaște mai întâiu subiectul. Iar dacă totuși, dl G-n îi arată că prea ușor se poate acest lucru, fără de subiect, atunci dl Crișan își susține și mai departe afirmarea, luându-și de bază: *nu procedura sa individuală precum face dl G-n, ci știința gramaticii și de limbă.* Curios fel de argumentare! Și curioasă e și știința aceea gramaticală și de limbă, carea îl face pe dl Crișan să nu poată predă elevilor substantivul, până a nu fi predat mai întâiu subiectul. Cu toată știința asta însă, curioasă, *eu totuși voi îndrăzni a zice elevilor, că vorba aceasta e substantiv, fiindcă arată ceva lucru ori ființă, ceea e adjectiv, fiind că arată cum e?, cealaltă, verb, fiind că arată ce face?, și cealaltă numeral, deoarece arată câți sunt? etc.*

Tot știința aceea gramaticală și de limbă, curioasă, îl face pe dl Crișan să obiectioneze d-lui G-n, că nu predicatul e făcut din verb, ci întors, verbul din predicat. — Pentru că — zice d-sa — știința gramaticală și de limbă presupune întâiu zicerea, cu cel puțin părțile ei principale, și numai pe baza acelor, părțile de vorbire aproape toate. Curios fel de a înmulți vorbele!

Și iată că după atâta vorbă, totuși o spune dl Crișan categoric, că de geaba vom cunoaște flexiunea verbului, căci dacă nu vom cunoaște funcțiunea aceluia, rolul în formarea zicerilor, tot nu ne vom ști nici unul pune ideile pe hârtie. Bine măcar că o spus-o verde. Decât ca să ne gândim numai, și cu noi și dl Crișan, că atunci când ne punem ideile pe hârtie, oare într'adevăr ne dăm noi seamă de funcțiunea și rolul diferitelor vorbe în ziceri? Aceasta numai dl Crișan o zice, nu știu însă dacă își dă seamă de ceea ce zice. Căci să nu mergem mai departe, ci să-l luăm la puțină întrebare chiar pe dl Crișan.

Așa bunăoară zice d-sa, în replică, la un loc (pag. 207 a „Reuniunii învăț.” din a. curent) următoarele: „Cu regret constat, că pe această cale a apucat și dl G-n cu *propunerău limbii materne.*” Oare înaintea de a-și pune dl Crișan această idee pe hârtie, oare și-a dat seamă că ce parte de zicere e *cu pro. l. materne?* Și dacă da, între ce fel de coelemente sau determinațiuni va fi numeral?

Tot pe pagina aceea, mai la vale puțin zice dl Crișan: Pe atunci cuvintele izolate ca murmură, zisăe etc. valorau, respective se înțelegea *sub ele*, cât se înțelege azi *sub desfășurarea* subiectului, unui roman etc. Oare ce parte de zicere va fi *sub ele* și *sub desfășurarea*?

Tot pe pagina aceea, dar și mai la vale, zice dl Crișan: „Aceasta însemnează, că concepțiunile, ideile și diferitele acțiuni ale sufletului își au baza de afirmare în cuvinte etc.” Între *concepțiunile* și *ideile* e pusă virgula, oare pentru ce? ce părți de același fel e *concepțiunile* și *ideile*?

Dar să lăsăm textul replicii d-lui Crișan, și să mai vedem și de alte ziceri, ce vin de tot des în vorbire. „Pe calul acesta am dat 300 cor. Oare „Pe calul acesta” ce determinațiune circumstanțială va putea fi? „Nu e frumos *dela tine*”. *Dela tine* ce parte de zicere e? „Tăiu pâne *cu cutitul*”. *Cu cutitul* ce parte de zicere e? Așa-i că e greu de a clasifică între felul părților de zicere, pentru noi, dar încă pentru elevi? „Mănânc lapte *cu mămăligă*”. Ce e *cu mămăligă*?

Trebne să o recunoaștem, că luând ori ce carte de cetire, să analizăm sintactice din ori care bucată ne pomenim, că tot al doilea ori treilea cuvânt nu știm ce parte de zicere e. Și totuși ne știm pune ideile pe hârtie!

145

dl Crișan va fi susținând și acum, că substantivul, adjectivul, verbul, etc. nu se pot predă, fără a predă întâiu părțile de zicere; cu toate că e și prea evidentă confuzia ce se naște, voind a clasă toate vorbele în anumite părți de zicere. Nouă însă nu ne mai vine a crede că într'adevăr substantivul să fie făcut din subiect, și verbul din predicat?

În urma acestora putem înțelege, și cu noi și dl Crișan, și aceea că confuzia aceasta ce adevă se naște, voind a clasă toate vorbele în diferitele părți de zicere, e cu mult mai păgubitoare decât atunci, când lăsând afară numirile de subiect, predicat, atribut etc. vom trebui să enunțăm una și aceeași regulă de 2 - 3 sau chiar și mai de multe ori, — aceasta numai la folosirea virgulii. Astfel, după procedeul d-lui G-n, trebne să zicem: „Când vin după olaltă mai multe substantive, sau adective, numerale, ori pronume, tot în acelaș caz, între ele se pune virgula; asemenea când vin după olaltă mai multa verbe”. Cu părțile de zicere ce e drept regula vine mai simplă: „Când vin după olaltă mai multe părți de zicere de acelaș fel, între ele se pune virgula”. Dar precum putem vedea, puținul câștigat prin această simplificare a regulii, îl perdem în înzecit și însutit la confuzia ce se naște voind a clasa în diferitele părți de zicere toate cuvintele ce obvin în vorbire. Dar apoi unde mai e și confuzia ce o face elevul între subiect și substantiv, între părțile de cuvânt și de zicere!

Și acum, ca de încheere, țin să atrag atențiunea dlui I. Crișan că critica d-sale este cu totul abătută dela direcția cea adevărată, pe carea ar putea fi valorată și de folos pentru cauză, lămurind adevărurile, iar nu întunecându-le și că până ce aceea va merge în direcția sa abătută, până atunci pagubă de ori ce timp ce-l perde atât dl Groșorean, cât și ori care altul, voind a stă de vorbă cu dl Crișan.

Și încă una. Să nu-l priviască pe dl Crișan nici împrejurarea că în celelalte țări mai culte poate nici nu s'a gândit nimeni la o asemenea reformă într'ale învățământului l. materne, căci de sigur nu s'a putut simți acolo lipsa ei în așa măsură ca și la noi, unde școala noastră își trăește traiul între niște stări atât de critice. Timpul cu împrejurările le crează pe toate.

P. F. D.

Viața unei mame credincioase.)

Anastasia Șaguna, mama mitropolitului Andreiu.

I.

De câteori auzim sau cetim despre viața și faptele vreunui bărbat vrednic, totdeauna cercetăm, care este izvorul vredniciei lui. Și în rândul întâiu ne întrebăm din ce părinți din ce familie a răsărit bărbatul acela care este moștenirea sufletească, ce a adus cu sine în lume ce fel de creștere și îngrijire i s'a dat, mai ales din partea mamei sale?

E un adevăr vechiu și curat, că toți oamenii mari au avut în copilăria lor parte de cele mai vrednice, mai bune și mai credincioase mame, cari prin îngrijirea deosebită, ce le-au dat, au deschis cărarea spre glorie, au așezat în așa ramură în „comuna cea neveșezită a mării” fiilor lor.

Mamele iubitoare și înțelepte își dau toată silința ca în sufletul copișilor, mlădios, ca o ceară moale, să sădească din cea mai fragedă varstă toate aplică-

*) Conferință ținută în Săliște, la 15/28 August 1910.

rile cele mai bune și de folos: cuviința și buna rânduială, credința, dreptatea și dragostea creștinească.

Este știut, că omul va urmări în vârsta bărbăției și la bătrânețe calea pe care apucă din tinerețe.

Deaceea mamele vrednice pe lângă dragostea, ocrotirea și paza cea neadormită, cu care veghează ziua și noaptea la căpătâiul copiilor lor, pe lângă hrana trupească și îmbrăcămintea trebuitoare, se îngrijesc să le dea și hrana sufletească a credinței și a luminii, fără de care nici un om nu poate ajunge mare în viața și faptele sale.

Poporul nostru știind bine, cât de scumpă și de hotăritoare este grija mamei pentru viața orișicui, când vrei să laude pe un om vrednic, se mulțamește a-i zice în graiul pilduitor al scripturii: Fericit este păntecele, care te-a purtat, și binecuvântat săpul, ce-ai supt. Vrea să spună românul prin pilduirea aceasta, că sămânța cea bună a tuturor pornirilor și învățăturilor folositoare se revarsă asupra oamenilor vrednici mai cu seamă din îngrijirea aleasă a unor mame înțelepte.

Căci e foarte adevărat, că învățăturile, pe cari le sădește mama în sufletul copilului, sunt cu mult mai trainice decât cele câștigate prin școli. Pe când din acestea multe se șterg și se scutură de pe noi deodată cu praful școlii, celelalte rămân adânc tipărite în mintea noastră, și fiind împreunate cu amintirile dulci și curate dela vatra părintească, niciodată nu se pot șterge cu totul din sufletele noastre.

*

Despre mama unui om mare vrem să aducem vorba în paginile acestea, despre Anastasia Șaguna, care a dat poporului nostru pe unul dintre cei mai luminați povățuitori, iar bisericii noastre strămoșești pe cel mai mare mitropolit al ei: pe Andreiu baron de Șaguna.

II.

Mulți Români din Macedonia și-au părăsit în veacurile trecute vetrele părintești din cauza prigonirilor cărmuirii turcești, care le amără traiul și nu-i îngăduia nici să se roage lui Dumnezeu în limba lor strămoșească. Fiind oameni harnici și pricepuți acești Români dreptcredincioși, după ce au luat toiagul pribegiei în mână, se așezară cu familiile lor prin orașele mai mari din Ungaria și Austria, începură a purta negoț întins și ajunseră astfel la bunăstare materială.

Dar ori unde ar fi fost ei așezați și oricât de bine le-ar fi mers, nu-și uitau niciodată de frații lor pe cari i-au lăsat acasă în suferință, sub ploaia de asuprelă a păgânilor. Din prisosul agoniseliilor lor trimiteau și acestor oameni năcăjiți ajutoare.

Pe de altă parte cei plecați de acasă trăiau pretutindeni în cea mai bună înțelegere și dragoste frățască unii cu alții. După ce apucau mai multe familii într'un oraș la oarecare stăricică materială, cel dintâi lucru al lor eră, că strângeau bani și își făceau o biserică, în care să se poată ruga lui Dumnezeu așa, cum au pomenit ei din moși-strămoși.

Astfel se așezară și în orașul Mișcolț (în nordul Ungariei comitatul Borșod) pe la anul 1606 câteva familii de Români macedonei cari cu timpul se sporiră binisor, așa încât pe la anul 1728 erau era vre-o 300 de negustori Români cu familiile lor. După ce biserică, făcută de Români macedoneni la începutul așezării lor în Mișcolț, s'a învechit și s'a stricat, ei se gândiră să-și facă alta nouă, mai frumoasă și mai încăpătoare, căci acum le dădeau mâna mai bine. Înaintară deci o rugămintă către milostivul împărat Iosif al II-lea, care iubea mult pe Români și voia să le

facă și lor dreptate. Acest împărat, care a dat voie să-și zidească și Români dreptcredincioși biserici frumoase de piatră, cum au zidit pe vremea lui în Săliște (Biserica cea mare) în Făgăraș în Oradea-mare și în alte părți, a încuviințat și cererea Românilor din Mișcolț. Astfel ei se apucară și zidiră, în timp de vre-o 20 de ani una din cele mai frumoase biserici ortodoxe-române câte se află în Țara Ungurească. Multă osteneală, mari greutate și cheltuieli se cer la zidirea unei astfel de biserici în ziua de azi! Dar în vremea veche se cereau și mai multe...

După ce și văzură bunii credincioși isprăvit odorul lor de biserică, în semn de amintire pentru viitorime puseră de săpară pe un părete al ei în slove grecești, rândurile următoare: „Această biserică a Sfintei Treime s'a întemeiat pe timpul puternicului împărat Iosif al II-lea regele Ungariei, și s'a isprăvit în anul 1806 pe timpul puternicului împărat Francisc al II-lea regele Ungariei, cu cheltuiala fraților Români din Macedonia.”

Între acești frați români, cari nu au pregetat a-și deschide punga și a jertfi din avutul lor pentru a înălța un frumos altar de închinare Domnului, se găsește și unul cu numele Anastasiu Mihail Muciu.

Acesta e tatăl Anastasiei și deci bunicul mitropolitului Șaguna!

III.

Anastasia s'a născut la anul 1785. Părinții ei s'au îngrijit să-i dea o creștere aleasă, în frica lui Dumnezeu, în cinstea și tăria credinței strămoșești. Fata aceasta frumoasă și cuminte crescă repede, spre bucuria părinților săi, cari aproape pe nesimțite se pomeneau de odată cu fată mare la casă. Și câtă grije, câtă zbuclumare, câte nopți nedormite pe bieții părinți când văd, că fetei lor i-se apropie timpul de măritat!.. Numai bunul Dumnezeu știe, ce-i atunci în inima lor, apucă par'că un fel de părere de rău, că fetița s'a ridicat așa repede, ar vrea s'o știe iarăș mică s'o mai poată avea multă vreme pe lângă dâșii, în casa și la masa lor, căci în casă străină nu pot ști, ce soarte o așteaptă.

Deasemenea gânduri și indoieli se neliniștiau în inimile lor și părinții Anastasiei, când ea trecuse de 16 ani și intrase în al 17-lea. Pe la casa lor începură a se ivi pețitorii, mai prea de timpuriu. Pe deoparte bunii părinți n'ar fi fost bucuroși, să-și instrăineze odorul lor de fată, dar de altă parte se gândiau, că norocul e pleșuv și dacă nu-l prinzi, când ți-se dă prilej, l-ai scăpat pentru totdeauna. Mai știau apoi dâșii, că așa e rânduiala fetelor să se mărite când le vine vremea, căci așa a lăsat Dumnezeu, ca bărbatul să fie cap muierei și amândoi fiind un trup să viețuească împreună păzind hotarele legii. Înainte de a li-se închide ochii pe veci din cauza bătrânețelor sau a vreunei boale neașteptate, voiau să-și vadă și ei fata așezată într'un fel, ca să nu rămână singurică în cărările acestei veți grele și vijelioase. Căci „omul singur e ca trestia, care bătută de vânturi din toate părțile, nu scoate decât sunete plângătoare.”

Tatăl Anastasiei, Mihail avea un prietin, pe Evreța Șaguna, om cum se cade și neguțator fruntaș pe care credința sa dreptă și tare îl îndemnase se dăruiească și el sume frumoase pentru zidirea bisericii din Mișcolț. Acest Evreța avea un fecior cu numele Naum, care deși tinăr, eră văduv, căci soția lui cea dintâi a murit, după ce li dăruise un copil.

Nădăduind părinții Anastasiei că Naum va fi om de treabă, cu frica lui Dumnezeu, cu purtări cuviincioase și cu prindere bună la trebile sale neguțătorești,

ce făcură, ce se socotiră, destul că s'au simțit înduplecați să-și mărite fata după el. Anastasia, ca o fată cuminte și ascultătoare, ce era, n'a stat nici de cum la îndoială, să urmeze sfatul părinților săi. Se va fi simțit poate și ea încâtva atrasă de frumusețea bărbătească a lui Naum. Astfel într'un vechiu „protocol al cununărilor“ din Mișcolț găsim o însemnare, în care se spune că la „1 Maiu 1802 Naum, fiul lui Evreta Șaguna, după a 3-a vestire în biserică a luat în a doua căsătorie de muiere legitimă pe Anastasia fca lui Mihail Muciu și s'au cununat prin mine preotul Constantin. Naș a fost Atanasiu, fiul lui Adam Gherga.“

(Luceafărul.)

Dr. I. Lupăș.

(Va urmă.)

Colecta eparhiei Aradului pentru nefericitii din comitatul Caraș-Severin*)

Curticiu 234 cor., Diosig 32·54 cor., Târnova 125 cor., Fonău 16·10 cor., Bacamezeu 33 cor., Bărăteaz 21·16 cor., Zeldiș-Saturău 11 cor., Măscă 44·70 cor., Tinca 15 cor., Dorgoș 13·44 cor., Ot-laca 403·80 cor., Berechiu 45·40 cor., Comlăuș 23·99 cor., Bobda 15 cor., Soborșin 64·94 cor., Gașa 121 cor., Vața de sus 20·64 cor., Hălma-gel 8·48 cor., Zimbru 2 cor., Comlăușul-mare 100 cor., Mehala-Timișoara 98·30 fil., Sitani 45·63 cor., Sarcia-română 16·20 cor., Buzad 7 cor., Toboliu 32·74 cor., Selciva 27 cor., Nerău 115·6 cor., Mănerău 10·28 cor., Ciuciu 13·86 cor., Fechetău 85·36 cor., Budureasa 7·58 cor., Coașd 39 cor., Sârbi 10·60 cor., Tămașda 22·20 cor., Vámosláz 9 cor., Ficatar 40 cor., Pustiniș 22·50 cor., Agriș 11·66 cor., Becicherecul-mic 3·38 cor., Căpruța 19·10 cor., Ch. Taran 26 cor., Ghiriș 68·88 cor., Tileagd 16·80 cor., Erdeiș 47·40 cor., Ciumegiu 100·98 cor., Comiat 7·84 cor., Budinț 35·20 cor., Arad 123·06 cor., Cnez 69·54 cor., Inand 14·10 cor., Bocsăg 33·90 cor., Botfeiu 5 cor., Vășand 56·50 cor., Ghioroc 12·05 cor., Tulca 50 cor., Chișoda 25 cor., Ucuriș 61·62 cor., Slatina 16·24 cor., Ohabaforgaci 38·70 cor., Valea-neagră 44·80 cor., Babșa 35·50 cor., Dezna 25 cor., Cladova 30·04 cor., O-Homorog 31·66 cor., Medveș 41·38 cor., Cuveșdia 34·26 cor., Firighaz 100 cor., Șimand 222 cor., Pecica-română 177·50 cor., Bencecul-român 8 cor., Seud 19·88 cor., Seceani 56·58 cor., Măderat 86·60 cor., Vinga 46 cor., Giula-germână 83·24 cor., Beregsău 31·20 cor., Bucovăț 62·10 cor., Cermeiu 50 cor., Ususău 36·30 cor., Valeamare 21·95 cor., Dobrești 4·70 cor., B. St. Martin 10 cor., Cicir 4 cor., Beinșele 5·86 cor., Veherd 10 cor., St. Andraș 10·88 cor., Șiria 219·56 cor., Pauliș 55·02 cor., Temesvár-Gyár-város 17·11 cor., Giulița 35·38 cor., Brusturi

*) Notă: Din cauza lipsei de spațiu publicăm numai numele comunelor dela cari au intrat colecte, lăsând afară numele contribuenților.

8·95 cor., F. Ghiriș 37·90 cor., Nădab 57 cor., Chitighaz 44·30 cor., Alioș 29·96 cor., Saldăbagiu 5·14 cor., Șilindia 22·47 cor., Mizieș 17·14 cor., Obârșia 11·90 cor., Rabăgani 50 cor., Sinteia 29·50 cor., Rachita 22·76 cor., N. Pél 301·10 cor., Șimand 7·90 cor., Vărciorog 18·90 cor., Fanșcă 16·50 cor., Chisiadia 77·02 cor., Socodor, 132·32 cor., Capolnaș 87·64 cor., Zabalț 50 cor., Cornițel 23 cor., Alparea 41·46 cor., Ionești 11·60 cor., Laz 13·40 cor., Parhida 10 cor., Roșia 75·54 cor., Hosszuaszó 80 cor., Araneag 34·60 cor., St/ Mihailul român 100·82 cor., Fibiș 39·76 cor., Păncota 96·80 cor., Madarász 47·90 cor., Mișca 48·04 cor., Neagra 21·20 cor., Dușești 12 cor., Ciuhoi 15·44 cor., Iermata 13·40 cor., Sarand 18·50 cor., Sârbi 12·04 cor., Ghiroda 34 cor., Buhani 41·76 cor., Iaca 8·72 cor., Repszeg 16·20 cor., Arad-gai 54 cor., Almaș 20 cor., Brestovaț 21·08 cor., Ictar 40·40 cor., Govosdia 8·08 cor., Buteni 92·06 cor., Ohaba sârbească 42 cor., Iteu 29 cor., Boroșineu 134·46 cor., Chereșig 64·60 cor., Ostrov 14·84 cor., Cherechiu 118·28 cor., Caraș 31·30 cor., Berzova 18·48 cor., Surduc 63·10 cor., Săcusigi 68 cor., Giula-Vășand 99·14 cor., Iezvin 47·60 cor., Roșia 9·08 cor., Poienari 11·40 cor., Sepreș 54·44 cor., Cutina 43·58 cor., Macea 3·20 cor., Voivodeni 25·22 cor., Săn-Miclăușul-mare 120·54 cor., F.-Girișiu 6 cor., Arcuș 4 cor., Oradea-mare 110·20 cor., Ceisoara 29 cor., Șumugiu 6·08 cor., Șoimoș 26 cor., Ciefa 2 cor., Parța 23·50 cor., Dubești 3 cor.,

Alcoolismul.

Ce impune preoțimei și învățătorimei noastre circularul V. Consistor de sub Nr. 3606/1909.

„Preoțimea și învățătorimea noastră să se gândească cu toată seriozitatea la răul nespus de mare, ce bântuie nefericitul nostru popor prin alcoolism și nu din datorință oficială numai, ci din convingere firmă, să se involoze la apostolie întru combaterea alcoolismului la poporul nostru“.

„Preotul și învățătorul, precum și fruntașii comunelor noastre bisericesti, epitropii și membrii comitetelor parohiale trebuie în primul rând să premeargă cu exemplul bun, căci nici o învățătură nu are puterea exemplului viu. Preoții învățătorii, epitropii și membrii comitetelor parohiale au datorință morală să încunjure birturile, ca locuri spurcate, să ducă viață cumpătată, să se ferească de beție, ca de cel mai mare păcat“.

„Preoții și învățătorii la toate ocaziunile și prin conveniri anume spre acest scop convocate, să arate credincioșilor urmările îngrozitoare ale betiei. Să nu înceteze nici când rostirea cuvântului, căci dacă la început propaganda aceasta sfântă nici nu va produce rezultate manifestate, ea fără îndoială va isbuti „non vi, sed saepe cadendo“.

„Preoții îndeosebi să stirpească obiceiul prost, ce tot mai dăinuiește în unele comune bisericesti, de-a sfînti în biserică rachiul adus acolo pentru pomene ori

alte scopuri. Rachiul să fie scos cu scârbă din sf. biserică“.

„Preotii și învățătorii noștri, să țină prin comunele lor adunări populare cu toți locuitorii, fără considerațiune la confesiune ori naționalitate și în aceste adunări publice să se aducă hotărâri, prin cari să se ceară închiderea virturilor în dumineci și sărbători“.

„La frumoase rezultate s'ar putea ajunge și prin puterea asocierilor“.

„Despre executarea acestui ordin al nostru nu așteptăm rapoarte, căci nu rapoarte ne trebuiesc, ci activitate rodnică. Vom urmări însă cu atențiune această activitate a celor chemați și vom măsura valorile individuale ale celor, pe cari îi privește, cu rezultatele obținute în lupta aceasta mare contra beției“.

Din Isus, Iuda. Cine nu cunoaște tabloul vestitului pictor Leonardo da Vinci: „Cina cea de taină! ? Mulți îl vor fi văzut dar puțini știu poate povestirea legată de el. Din toate chipurile tabloului, al lui Isus e cel mai minunat și pentru modelul lui, mult a trebuit să mai alege marele italian. Săptămâni, luni s'a plimbat pe străzi, pe piețe și prin bisericile orașului, cătând cu ochiul lui pătrunzător pe omul potrivit. În sfârșit în timpul unei slujbe zărește pe un tânăr cu trup înalt și subțire, cu fața albă și liniștită, cu păr mălășos, cufundat în rugăciuni, lângă un stâlp de marmură. Mișcat se apropie de el și-i mărturisește gândul. Tânărul, care era de neam mare, se învoeste bucuros.

Au trecut ani la mijloc. Chip după chip a fost zugrăvit pe pânză; de douăsprezece ori și-a găsit maestrul modelul ce-i trebuia. Numai în locul lui Iuda e un colț gol. Iară colindă orașul. Însă acum prin adăpostul tuturor nelegiuirilor și crimelor. Într'o vizuină de băuturi iată că dă peste chipul pe care așa de des l-a avut în închipuire, un om cu priviri șovăitoare cu trăsături șterse, cu păr încalzit ca crăcile codrului. E beat, însă înțelege pe maestrul, pricepe că poate câștiga parale, cu cari să-și potolească nestinsa sete.

S'au scurs mai multe ședinți; de multe ori a cercetat, gânditor, ochiul maestrului trăsăturile modelului, care-și întorcea rușinat fața ori de câte ori privirile se făceau prea întrebătoare. Din ce în ce i-se întărea pictorului bănuiala. Da, acesta era modelul care-i slujise la zugrăvirea chipului lui Isus. Însă, cât de schimbat!

Adânca, măreața liniște a feții s'a dus, privirea limpe și dreaptă s'a făcut bănuelnică și turbure, în locul blândetii s'a încuibat în obraz patimă. Modelul spune singur că a alunecat pe căi greșite, a căzut în darul beției, a rupt-o cu familia și nu mai are nici un rost și nici o nădejde.

Din Isus, Iuda!

Intr'adevăr, o predică puternică.

Serbia conduce. Despre consumarea alcoolului în Serbia până în zilele din urmă puțin s'a știut. În anul trecut s'a introdus și în Serbia statistică oficioasă. În privința consumării alcoolului, așa se vede, Serbia conduce. Conform statisticei în Serbia 4 milioane litre de rachi. O cantitate ne mai pomenită la un popor de 1 $\frac{1}{2}$ mil. Cum stă cultura în Serbia ș'o poate închipui fiecare.

N. M.

CRONICA.

Îndreptare. Cuvintele „fondul tinerimii“, cuprinse în § 11 al Regulamentului publicat în Nrul 39 al acetui organ, sunt a-se substitui cu cuvintele „fondul bibliotecii seminariale“, — ceea ce prin aceasta se rectifică.

Feriți-vă de el. Vestitul excroc Georgescu iar e pe la noi. Prin Arad a umblat deghizat în cioban și a cântat să înșele delă lume parole ca să-și scoată oile din domeniul contelui Zselinszky unde ziceă, că sunt deținute, dar portul și-l schimbă meru când domn când țaran. Este un fecior sdравn cu obraz rumeni și cu mustețe frumoase sucite, părul capului tuns și dosordonat. Dați-l pe mâna poliției.

Ospitare. Elevii institutului pedagogic-teologic sub conducerea directorului seminarial au ospitat la școala învățătorului Iosif Moldoan din Arad care a arătat rezultatul obținut în decurs de o lună de zile cu metotul fononimic.

Cărți aprobate de ministeriu. „A patra carte de cetire română“ și „Carte de cetire română pentru elevii claselor V și VI de Iosif Moldovan și Iuliu Groșorean etc.“ ediția a II 1910. sub Nr. 103233/910 a fost aprobată de înaltul ministeriu și admise în folosința școalelor noastre populare.

„Istoria Ungariei“ de Iuliu Vuia aprobată definitiv cu rezoluția ministerială 96050/910.

O deamnă sărbătoare în Săn-Miclăușul-mare. La sfta Măria-mică în 8/21 sept. a. c. când își serbară Românii din Săn-Miclăușul mare, hramul lor își luă rămas bun dela catedra învățătorască zelosul învățător Antoniu Minișan, din Săn-Miclăușul-mare, trecând în statul de penziune binemeritată. Din acest incident poporul recunoscător față de al său fost bun învățător, din îndemnul și la inițiativa bravului paroh al locului Ioan Popovici, i-a donat ca sovenir un orologiu de aur iar sentimentele de recunoștință ale poporului au fost talmăcite pritr'o frumoasă vorbire de adio de parohu I. Popovici, carele salutând pe sărbătorit inv., îi doarește deplină sănătate și ani mulți, ca să poată beneficia de penziunea binemeritată. În numele învățătoarei din întreg tractul B. Comloș, căruia aparține sărbătoritul a vorbit și l-a salutat inv. Simion Andru din Sarafola, iar în numele foștilor săi elevi, inv. I. Andru din Sarafola, îl salută cu mult sentiment, la ce sărbătoritul lăcrămează și luând apoi cuvântul însuș sărbătoritul inv. merit A. Minișan, emoționat mulțamește tuturor manifestanților de iubire și recunoștință și promite solemn că zilele ce le va mai avea le va închină în serviciul iubitului popor român, în al cărui spor cultural a muncit și în trecut cu zel neadormit. Corul bis. îi cântă: „mulți ani trăiască!“. Iată deci o rară, dar deamnă sărbătoare, închinată unui — demn bărbat de școală, carele a muncit cu multă abnegare pentru a Neamului luminare. Și e rară o asemenea sărbătoare fiind că rari sunt azi bărbații binemeritați, dar și mai rari sunt azi apreciatorii desinteresai, cari chemați și datori ar fi d'a relevă și remarcă aprețiind pre cei binemeritați, ca astfel încurajați și satisfăcuți să fie cei ce ostenesc și se jertfesc pe terenul cultural al mult oropsitului nostru Neam, iar cei chemați să fie achitați de o cuviincioasă datorință, care le-ar aduce onoare și recunoștință. Și tocmai din acest motiv, laudă și cinste i-se cuvine vrednicului paroh al Simiclăușului-mare, Dlui Ioan Popovici, când dânsul a dat o viuă pildă tuturor celor cu datorința și chemarea da'i urmă calea arătată carea conduce la solidaritatea frățească și conlucrare armonică. Deu D-zeu ca așa să și fie.

Armonie, armonie,

Vin'a ta împărăție

Ș-atunci Neamul va fi tare

Și a lui putere — mare.

Toți dorim,

Așa să trăim!

„Un oaspe“

Cronică bibliografică.

A apărut: *Abecedar* întocmit pe baza metodului *fonomimic* pentru clasa I a școlii primare de Gheorghe B. Bricin și Gheorghe Codrea directori școlari. Fogaș-Făgăraș. Tipografia David Thierfeld 1910. Prețul 50 fileri. Vom reveni.

Pentru *Limbă* — doi articoli — Brassó (Brașov.) 1910. Tipografia M. Mureșianu. Broșura care se estinde pe 48 pagini în partea primă conține interesanta conferință „Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă” ținută la 19 decembrie 1909 de profesorul gimn. Axente Banciu din încredințarea despărțământului I (Brașov) al „Asociațiunii p. lit. și cultura poporului român,” iar în partea a doua tot atât de interesanta critică a greșelilor de limbă apărute într'un manual de școale scrisă ca întregire de directorul gimn. Virgil Onițiu. Prețul 30 fil. Recomandăm în deosebita atențiune a publicului cetitor acest corectiv al greșelilor de limbă usitate la noi.

Concursuri.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din Temeșești, devenit vacant prin pensionare se publică concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele încopiate cu acest post sunt: 1. Salar în bani cor. 544. 2. 16 jugh. pământ la deal. 3. Lemne din pădurea urbană, (8/166), din cari se va încălzi și sala de învățământ. 4. pentru curatoriat cor. 16. 5. pentru conferință cor. 20. 6. pentru scripturistică cor. 10. 7. dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., dela cele cu liturgie 2 cor. 8. cvartir cu două odăi, cuină, grajd și grădină de legume Darea după pământ și pădure o plătește alesul. Alesul va avea se provadă cantoratul fără nici o altă remunerațiune.

Se observă, că întregirea salariului la minimalul legal s'a cerut dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post se avizează, ca recurselor ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Temeșești să le susțină în termenul concursual Oficiului pprezbiteral din Mariaradna iar dâșii să se prezinte în S-ta biserică din comună spre a se face cunoscuți poporului.

Din ședința dela 19 sept. (2 octomvre) 1910.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Procopie Givulescu*, pprezbiter. inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. rom. din Topolovățu-mare, tractul Belințului să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 1000 coroane; 2., pentru conferință 20 cor.; 3., pentru scripturistică 10 cor.; 4., de fiecare înmormântare 1 coroană; 5., locuința în natură, cu 2 chilii, bucătărie și cămară și cu grădină de legumi; 6., grajd pentru vite, șopron și cameră de bucate.

Petițiile concursuale ajustate conform Regulamentelor în vigoare să vor adresa comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megyey,) în termenul concursual;

iar reflectanții, tot în lăuntru acestui termen, sunt poftiți a să prezintă într'o Duminică sau într'o sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Alesul învățător va presta și serviciile cantonale, în și afară de biserică, fără altă remunerație.

Preferiți vor fi dintre reflectanții cei destoinici a conduce corul.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din T. Cărand se publică concurs cu termen de alegere după 30 zile dela prima publicare.

Dotatiunea constă din: a) în bani 258 cor. b) 5 jugăre pământ arător, c) 12 șinice bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz: 150 cor. d) 4 stângini de lemne pentru învățător: 64 cor. e) scripturistică: 10 cor. conferință: 10 cor. f) dela mort mare: 80, dela mort mic: 40 fil.

Alesul va fi și cantor, și va învăța pruncii în școala de repetiție fără de alta remunerațiune.

Cei ce doresc a ocupa acest post, au a se prezenta la sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, ear documintele să le înainteze oficiului protopopesc în F. Györös,

T. Cărand din ședința comitet. parohial ținută la 19 septembrie 1910.

Cornel Musca
președite

Ioan Rus
notar ad hoc

În conțelegere cu mine: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

2—3

În urma încuviințării ven. consist. diec. Nr. 4050/910. prin aceasta să escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. III Plescuța-Guravăi (protopresh. Halmagiului) cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Birul parohial dela 160 nre de case câte 1/2 măsură cucuruz sfârmat, prețuit în 160 cor. 2. Stolele legale, cari după coala de fasiune B. fac 216 cor. 3. Pășunat liber după ori câte va avea alesul preot. 4. Întregirea dela stat. De locuință va avea să se îngrijească alesul pe speșele sale.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți, să-și înainteze recursul lor în termenul susindicat ajustate conform Regulamentului p. parohii și adresate comitetului paroh. din Plescuța-Guravăi pe calea oficiului protopreshbit. al Halmagiului (Nagyhalmagy). Totodată sunt poftiți, să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică din Plescuța, spre a-și arăta desteritatea în celea rituale și oratoria bis. făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Din ședința comit. paroh. Plescuța-Guravăi ținută la 9/22 iulie 1910.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazur* protopresbiter.

—□—

3—3

Conform ordinului consistorial de sub Numărul 1900/1910 șc. pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala conf. ort. română din Rontău cu termen de concurgere 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. În bani dela fiecare număr de casă 4 cor. (80 numere de casă) = 320 cor. 2. Pământ arător și fânaș 5 jugh. 28□ = 120 cor. 3. Dela fiecare număr de casă una măsură de bucate a 3 cor. = 240 cor. 4. Venitul cantoral 30 cor. în total 710 de cor. De lemne pentru încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără alta remunerațiune.

Pentru întregirea salariului la minimul prescris de lege și pentru eventualele cvincvenale se va cere ajutor dela stat.

Darea după pământ o va solvi cel ales.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate comitetului parohial de acolo sunt a să înaintă scrisurii oficiu protopopesc în Oradea-mare cel puțin cu 3 zile înainte de expirarea termenului de concurență, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică de acolo, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop inspector școlar.

—□—

3—3

Conform ordinului consistorial de sub Numărul 1632/156 B — 1910. pentru îndeplinirea parohiei dela clasa I. devenită vacantă prin pensionarea fostului paroh Ioan Farcaș să escrie concurs cu termen de 30 zile de recurență dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. 20 jughere catastrale. 2. Dela 75 numere de casă câte una măsură de bucate a 2 cor. 3. Dela 75 numere de casă câte 80 fil. 4. Venitele stolare după calculul mediu alor 5 ani din urmă 120 de cor. 5. Casa parohială cu supraedificațiile și intravilan. 6. Întregirea dotațiunii preoțești dela stat.

Parohia fiind de clasa I. dela recurenți se recere pregătirile prescrise în regulamentul pentru parohii.

Recurenții sunt avizați a-și trimite recursele adresate comitetului parohial din *Diosig* scrisurii oficiu protopopesc în Oradea-mare, — iară până la expirarea termenului de recurență să se prezenteze în vre-o duminică, ori sârbătoare în sf. biserică din *Diosig* spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop.

—□—

3—3

Conform ordinului consistorial de sub Numărul 1929 șc. pentru îndeplinirea postului învățator se dela școala confesională gr-ort. română din *Chereșag* se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Bani gata 1000 de cor. 2. Stolele cantorale anume: dela mort mare 1 cor. pentru hora mortului 1 cor. dela mort mic 80 fil. dela cununia 80 fil. dela maslu 1 cor. dela sfințirea apei 20 fil. 3. Pentru conferințele învăț. 15 cor. 4. Cvarțir corăspunzător cu grădina de legume.

Dacă guvernul ar denegă ajutorul pentru acoperirea cvincvenalelor, în acel caz, comuna bisericască numai după un serviciu de 5 ani prestat în aceasta stațiune va fi obligată a da nou alesului învățator cvincvenalele.

Alesul învățator e obligat a provedea cantoralul în și afară de biserică, a instrua școlarii în cântări și ceremoniile bis. precum în calitate de notar al comitetului și sinodului par. a îndeplini afacerile scriptaristice, ce să țin de notariat — fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt avizați a-și înaintă recursele ajustate cu documentele prescrise în §-ul 60 din

Regulament — adresate comitetului par. din *Chereșag* — subsemnatului protopop în Oradea-mare în termenul arătat mai sus, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din *Chereșag*, pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Pentru comitetul parohial:

Dimitrie Albu,
preș.

Petru Vașadi,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățatoresc cantoral din *Fonău* protopopiatul *Tinca* cottul *Bihar* cu termen de alegere 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarea dotațiune: 4. Bani gata 600 cor. 2. Șese jugăre de pământ. 3. Dela imormântări mari 80; dela cele mici 70 fil. stole cantorale. 4. Întregirea salariului s'a cerut dela stat. Alesul va plăti contribuția după pământ.

Reflectanții la acest post au să se prezenteze în biserică din *Fonău* în vre-o duminică ori sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale, iar recursele lor ajustate conform regulamentului adresate comitetului parohial să le subștearnă scrisurii protopop tractual.

Pentru comitetul parohial

Nicolae Popovici
președinte.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* protopop.

—□—

3—3

Compactor român în Arad Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Numărul 13.

Execută grabnic
și prompt tot felul
de lucrări, ce se
ating de aceasta
branșe. Legătură
fină și durabilă.
Servici prompt și
prețuri moderate

63